

Riporter kerestetik

Nagy Balázs Fiar Sándor: Olvadó jövő / Távol Afrikától 13-15. o. és A szárazföldi élet színterei 59. o.

General Press Kiadó 2004.

„-Magácska is megy az Antarktiszra? – hitetlenkedett az Ász-kolbász szállítója, miközben Éva eltörpülve és megilletődötten állt két hatalmas doboz expedíciós-sonka mellett. – Na akkor itt van még 20 kg hús!

A karácsony előtti rohanó készülődés földhözragadt eseményei nem engedték, hogy azon merengjünk: első magyar expedícióként indulunk a déli jégvilágba. Már csak napelemet, számítógép-alkatrészeket, szélfogó ponyvákat, akkumulátorokat, kábeleket kellett beszerezniünk, persze minderre legjobb az aranyvasárnap. Az utolsó interjúk feltüzelő kérdésekkel: nem félünk a jegesmedvéktől? (hogy hazaérkezés után majd újra megkérdezzék: és sokat segítettek az eszkimók?), hány Nap van végül is a Föld körül, ha ott lent is süt meg nálunk is? És egy illusztrációs gyöngyszem, amely mindenki okulására két alkalommal is megjelent: antarktisi riport mellé rejtélyes módon olyan fotóm került, ami az iráni Demavend vulkán tetején, 5671 m-en mumifikálódott birkanyájról készült. Hozzá gondolatébresztő aláírás: az Antarktiszon a birkák a sziklához fagytak. A kissé kusza képet csak a HVG nagyszerű címlapja oldhatta: jeges földön fejjel lefelé totyogó óriás pingvinek, magyar zászlóval a háttérben.

A filmes csapat túlnyomó része már Chilében forgatott, így hazai megpróbáltatásaink is a végéhez közeledtek. A több hónapos szervezés gyökerei azonban 1997-re nyúlnak vissza. Akkor a 22. Lengyel Antarktisi Expedíció résztvevőjeként 7 hónapos útra indulhattam, s ebből 100 napot a Nyugat-antarktisi King George-szigeten, az Arctowski-kutatóállomáson töltöttem. A rendkívüli környezet, a már jégmentes felszínű, étellel teli sarkvidéki oázisok világa, a hihetetlen antarktisi hangulat, a páratlan kutatási-lehetőségek mind visszatérésre csábítottak. Ennek persze fő akadály a pénz volt. Ám ez is megoldódni látszott, amikor Fiar Sándor természetfilmeket forgató geográfussal kitaláltuk: össze lehetne kötni a lassan olvadó jégvilág környezetváltozásának kutatását és egy ismeretterjesztő filmsorozat készítését. A Tóth Zsolt Marcell operatőr-rendezővel együtt beadott pályázatot elfogadta az Országos Rádió és Televízió Testület, így a várva várt visszatérés alapját a filmes oldal biztosította. De ha már így hárman nekiindulhattunk a jégvilágnak, nem lenne-e célszerű expedícióvá bővíteni vállalkozásunkat? Hiszen korábban alapvető gondom volt, hogy egy nyáron át egyedül, segítség nélkül dolgoztam a jégkorszaki környezetben, ez jócskán időigényes, ráadásul a film szempontjából is jobb, ha egy csapatról szólhat. Végül, a nagyobb létszámú jelenlét, terepi tevékenység már hírértékű itthon, s az Antarktiszon is. Heten voltunk, annyian mint az oroszok (a híres Bellingshausen-állomáson). Figyeltek ránk, nyomon követték tevékenységünket, ez pedig a jövőbeli, gyakoribb magyar jelenlét szempontjából döntő jelentőségű lehet.

Kutatótársul Bugya Éva geográfus tartott velem, aki az életben is párom, így – főként a ketten megejtett hosszabb himalájai edzés után – nem volt kétségem a várhatóan 10–12 hetes terepi, sátras nyár hatékonyságáról. Ám az itthoni szervezéshez és a kinti tartózkodáshoz is szükség volt még egy kellően elszánt résztvevőre, aki egyrészt fenntartások nélkül az Antarktisz rabja, gyakorlottan mozog a jeges környezetben, ráadásul még itthon is hosszú hadakozásra képes a további támogatások elnyerésére. Illyés Péter így feladta jól jövedelmező jogászai állását és befogta magát egy súlyos szán elé.

Végül a filmes oldal is erősített: bekerült a csapatba a hangrögzítésért felelős Nemes Veronika, közgazdász, Zsolt párja, s társa számos különleges helyszínű természetfilmben. Sokszínűségünk pedig tovább nem fokozódhatott, minthogy csatlakozott a társasághoz Molnár Attila Dávid bűvároperatőr-tengerbiológus. Előre dörzsölhettük tenyerünket, milyen fel-

emelő lesz a rendkívül nehéz könnyűbúvár felszerelést átcipelni a jégsapkákra... Így összeállt a „Fagyos Oázis” Kutató és Filmes Expedíció.

Kerek a kép, ám korábban csak a fél társaság járt hasonló zord körülmények között, s – a párokon kívül – szinte egyáltalán nem ismertük egymást...

...

Állok kíváncsian életem első fagyos oázisában. Még mindannyian csak szemlélődők vagyunk, de egy héten belül elindulunk majd a jégen át, kiszemelt szálláshelyünk felé és hamarosan a magyar expedíció is elkezdheti majd kutatásait, hozzáfoghatunk a filmkészítéséhez. Persze a kamera már most is állandóan forog, ki tudja mit tartunk majd otthon igazán érdekesnek. A felhők feltűnően alacsonyan szállnak, ködös, borongós az idő. Nagyjából erre is számítottunk. A dombok mögött szélesen fehérlik a King George-sziget méltóságteljes jégsapkája. Szegélyéről gleccserek szakadnak alá az öblökbe, gyönyörű jégbástyákat és omló falakat mintázva. A szárazföld felé szelíden ereszkedik le a jég. Honnan kéne elkezdni az ostromot? Semmi esetre sem szeretnénk a gleccserek összeszabdalt, hasadékos felszínére merészkedni. A szárazföld felől viszont a jégletet hatalmas moréna vonulatok sáncolják körül, amelyek alaposan megnehezíthetik majd a jégfennsík megközelítését. Egy biztos: alaposan fel kell majd derítenünk a terepet a jégre szállás előtt. Már is ilyen gondolatok jártak a fejünkben, pedig épp hogy megérkeztünk, és mindannyian még a teherszállító repülőgépből kirakott csomagok körül sürgölődtünk a King George-sziget legidősebb és legnagyobb oázisában, a Fildes-félszigeten. Közel a chilei bázishoz, közel terveink megvalósulásához.”